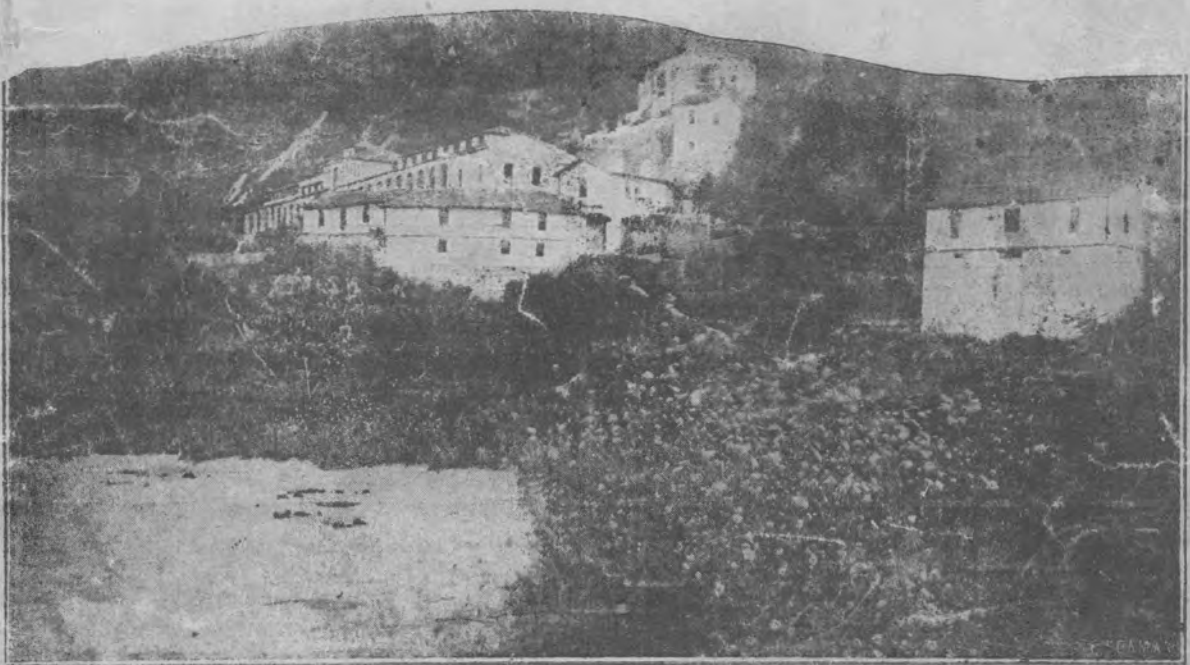

ΕΘΝΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΙΜΗ ΔΡ. 2,50

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ι. ΦΙΛΑΡΕΤΟΥ ΚΑΙ ΔΗΜ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ

ΤΟ ΜΕΓΑ ΝΗΜΑΤΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΟ «ΒΕΡΜΙΟΝ», ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ ΕΝ ΒΕΡΡΟΙΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΔΟΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 7

(ΣΤΟΑ ΠΑΠΠΟΥ)

ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ: Θ. ΚΑΛΟΓΕΡΙΚΟΣ

Ὁδηγοῦ, μεταφροθεῖσα τῇ μερίμνῃ τοῦ Γυμνασιάρχου κ. Ἀναστασίου Λαζάρου.

***

Δὲν εὐρίσκομεν λέξεις, ἵνα ἐκφράσωμεν τὰ εἰλικρινῆ μας καὶ ἐγκάρδια συγχαρητήρια πρὸς τὸν Γυμνασιάρχην Βερροίας κ. Ἀναστάσιον Λαζάρου, διὰ τὴν ἐπιμελημένην καὶ σώφρονα δρᾶσιν, ἣν ἐπεδείξατο καὶ ἐπιδεικνύει πρὸς διάπλασιν προοδευτικῆς νεολαίας ἐν Βερροία. Ἀπὸ φιλοστόργου οἴστρου κινούμενος καὶ εἰς τὴν περισυλλογὴν καὶ φύλαξιν τῶν τῆδε κακεί-

σε ἐσκορπισμένων ἀρχαιολογικῶν κειμηλίων, συνέτεινε, καὶ γυμνασιακὸν μουσικὸν ὄμιλον συνέστησε καὶ τῇ συνεργασίᾳ του μετὰ τοῦ ρέκτου ὑποδιοικητοῦ Βερροίας κ. Ν. Τότσιου πρόκειται νὰ ἰδρυθῆ ἀρχαιολογικὸν μουσεῖον τοπικὸν ἐν αὐτῷ τῷ κτιρίῳ τοῦ Γυμνασίου. Οὕτω δὲ παντοειδῶς καὶ πολυτρόπως ὀργανῶν καὶ παλαιῶν τοὺς μαθητὰς καὶ τὴν ἐν γένει νεολαίαν τῆς Βερροίας, εἶνε ἐκ τῶν ὀλίγων στυλοβατῶν τῆς ἐθνικῆς διαπλάσεως, πρὸς οὓς εὐγνωμοσύνην αἰσθάνεται ἡ Πατρίς.

ΒΟΣΣΟΒΑ

Ἀναχωρῶν κανεὶς ἀπὸ τὴν Κόκκοβαν, ἵνα μεταβῆ εἰς τὴν Βόσσοβαν, διέρχεται κλιτεῖς καὶ μικρὰ ὄρη-πέδια καλλιεργούμενα. Τὸ ἔδαφος μέχρις ἀπελπίσας λασπῶδες.

Τὰ ζῶα μας βυθίζονται μέχρι τῶν γονάτων εἰς τὴν λάσπην καὶ μετὰ δυσκολίας προχωροῦν.

Λάσος ἐκτεταμένον καὶ ἐδῶ ἐκ κέδρων, δρυῶν, ρυζία μὲ κρυστάλλινα ὕδατα, τὰ ὅποια κατακυλιῶν ὁμητικὰ εἰς τὰς χαράδρας, ἀλλ' εὐτυχῶς δὲν ἔχομεν ἀνήφορον, μᾶλλον κατερχόμεθα.

Μετὰ ταξείδιον ἀρκετὰ ἐπίπονον μᾶς καὶ ἡμισίας ὥρας, λόγῳ τοῦ λασπῶδους ἔδαφους, φθάνομεν εἰς τὴν Βόσσοβαν, χωρίον μὲ 80 περίπου οἰκίας λιθοκτίστους, περιτριγυρισμένας ἀπὸ φράκτας κατεσκευασμένους ἀπὸ εὐθεῖς κλάδους δένδρων.

Ἀλλὰ εἶνε ἀπελπίσια αὐτοὶ οἱ σκύλλοι τῶν Μακεδονικῶν χρόνων. Τρομερὰ ἐπιθετικοὶ καὶ ἐπικίνδυνοι. Φαίνεται δὲ ὅτι εἶνε γνήσιοι ἀπόγονοι τῶν σκύλλων τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας Ἀρχελάου τοῦ Β' οἵτινες κατεσπάρασαν τὸν ποιητὴν Ἐννοπίδην.

Προχωρήσαντες εἰς τὸ ἑσωτερικὸν τοῦ χωρίου ἐφθάσαμεν εἰς τὴν μοναδικὴν πλατείαν, ἔνθα ἡ ἐκκλησία καὶ τὸ σχολεῖον καὶ ἐσταθμεύσαμεν εἰς τὸ παντοπωλεῖον τοῦ Παναγιώτου Μπουτζόνας. Διενυκτερεύσαμεν εἰς μίαν ἐκ τῶν καλλιτέρων οἰκιῶν, ἔνθα μᾶς ἐφιλοξένησαν λαμπρὰ καὶ μετὰ τὸ γεῖμα μᾶς προσέφεραν καρδία νοστιμότητα ἐγγυῶν παραγωγῆς.

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Καὶ ἡ Βόσσοβα κατὰ τὸν Μακεδονικὸν ἀγῶνα ἔλαβε μέρος ἐνεργόν καὶ μεγάλας προσέφερεν ὑπηρεσίας εἰς τὰ ἑλληνικὰ ἀνταγρικὰ σῶματα, σχοῦσα ἀπωλείας καὶ εἰς ἀνδρας ἀκόμη. Ὁ δὲ Βασίλειος Σερδάρης ἐπανειλημμένως κατώρθωσε νὰ μεταφρή ἐκ Θεσσαλονίκης ὅπλα καὶ πολεμοφόδια προσριζόμενα διὰ τὸ σῶμα τοῦ ὀπλαρχηγοῦ Εὔδου Ματαπαῦ.

***

Ἡ Βόσσοβα ἀπέχει τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ Βερροίας, κειμένου πρὸς βορρᾶν, 6 ὥρας.

Πρὸς νότον ἔχει τὴν Μπόστανιν ἀπέχουσαν 1 ὥραν καὶ 114 καὶ τὸ Δρατσικὸν ἀπέχον 2 1)2 ὥρας

Κεῖται δὲ ἐκτισμένη εἰς ὕψος 635 μέτρων ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης.

Συγκοινωνεῖ μὲ τὰ περίξ δι' ἀτραπῶν δυσβάτων, ἐκ τῶν ὁποίων τὰς μὲν πλατείας οἱ ἐντόσιοι ὀμαζοῦν σ τ ρ ᾶ τ ε ς, τὰς δὲ στενὰς πα τ ε ς ε ς ἢ μονοπάτια.

ΑΡΧΑΙ

Πρόεδρος τῆς κοινότητος τυγχάνει ὁ κ. Παναγιώτης Μπουτζόνας.

Ἀντιπρόεδρος ὁ κ. Βασίλειος Μαργαρίτης.

Κοινοτικοὶ σύμβουλοι οἱ κ.κ. Ἀντώνιος Πιτσιάδας, Ἰωάννης Λαζόπουλος καὶ Κωνσταντῖνος Σουλιώτης.

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

Ἡ Βόσσοβα ἀριθμεῖ περὶ τοὺς 500 κατοίκους, ἅπαντας χριστιανούς ὀρθοδόξους ὀμιλοῦντας τὴν ἑλληνικὴν.

ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΙ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ

Καὶ ἐδῶ ἡ γεωργία εἶνε ὀπωσδήποτε περιορισμένη λόγῳ τῆς ἀνεπαρκείας καλλιεργησίμων γαιῶν, ὅχι ὅμως ὅσον ἐν Κοκκόβῃ.

Οἱ κάτοικοι ἐπιδίδονται εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν δημητριακῶν καρπῶν ἐν γένει, σίτου, κριθῆς ἀραβοσίτου, σικάλως, βρώμης, ροβίου κλπ.

Κτηνοτροφία ὀπωσδήποτε καλὴ εἰς πρόβατα, αἶγας καὶ ἀγελάδας.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ

1 Δημοτικὸν σχολεῖον πλήρως μονοτάξιον μικτὸν μὲ διευθυντὴν τὸν κ. Χρῆστον Μελιόπουλον.

Μαθητὰ 9ῶ ἀμφοτέρων τῶν φύλων.

Σχολικὴ Ἐπιτροπὴ: Βασίλειος Σερδάρης, Κωνσταντῖνος Κύρου καὶ Παναγ. Μπουτζόνας.

Μία ἐκκλησία τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων.

Ἐτέρα ὑπὸ οἰκοδόμησιν συνώνυμος, 4 ἐξωκλήσια.

Ἐρεῖς 2: Παπα-Ἰωάννης Τρομπούκης καὶ Παπα-Ἀθανάσιος Τρομπούκης.

Ἐκκλησιαστικὴ ἐπιτροπὴ: Παναγ. Μπουτζόνας καὶ Ἰωάν. Λαζόπουλος.

ΜΠΑΡΜΠΟΥΤΑ

Ἄπ' ὅσα ἀδυνατεῖ νὰ περιγράψῃ ἡ πέννα.

ΕΜΠΟΡΙΟΝ

1 παντοπωλεῖον καὶ προτοπωλεῖον τοῦ Παναγ. Μπουτζίνας.

Προμηθευτὰ καὶ μεσάζοντες εἰς ἐμπορικὰς συναλλαγὰς γεωργικῶν καὶ κτηνοτροφικῶν προϊόντων οἱ κ.κ. Παναγ. Μπουτζίνας, Βασ. Σκοδάκης, Ἀντ. Πιτσιάβας, Ἰωάννης Λαζόπουλος καὶ Δημ. Κοσμοσάπουλος.

***

Βιομηχανία. Εἰς ὁδὸν ἑνὸς, κτῆμα τῆς κοινότητος Βοσσόβης.

***

(Συνεχίζομεν τὴν ἀπὸ τοῦ προηγουμένου 1ου τεύλους ἀρξαμένην δημοσίευσιν τῶν ἐγχωρίων ἠθῶν, ἐθίμων κλπ.).

ἨΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ

Ὄταν ἐπισκεφθῆκαμε τὰ Μακεδονικὰ χωριά γιὰ πρώτη φορὰ μᾶς ἔκανε μεγάλη ἐντύπωση ἅπι τι, τὸ ὁποῖον στὴ Βόσσοβα κατορθώσαμε νὰ τὸ διαλευκάνουμε.

Ἡ γυναῖκες, ὄχι τόσο τῆς νέας γενεᾶς ὡς ἡ παλιότερες, συνηθίζουνε κ' ἔχουν χαραγμένο στὸ μέτωπο, ἀκριβῶς ἀνάμεσα στὰ φρύδια ἓνα μικρὸ σταυρὸ. Τὸ χάραγμα γίνεται μὲ τὸν ἴδιον τρόπο, ποὺ στιγματίζονται καὶ οἱ τρόφιμοι τῶν φυλακῶν στὰ χέρια ἢ σὲ διάφορα ἄλλα μέρη τοῦ σώματος, μὲ σπίροτο καὶ μὲ μπαροῦτι.

Ὄταν ἐρωτήσαμε γιὰτι χαράσσουν αὐτὸ τὸ σταυρὸ, μᾶς ἀπήντησαν πῶς εἶναι παλιὰ συνήθεια ἀπ' τὸν καιρὸ τῆς Τουρκοκρατίας, γιὰ νὰ διακρίνονται οἱ χριστιανοὶ ἀπ' τοὺς ἀλλοθρήσκους.

Ἐδῶ ἐπάνω στὰ ὄρεϊνὰ χωριά δὲν συζητοῦν γιὰ

πολιτικὴ, τῆς ὁποίας ἔχουν ἰδέα ὅσο καὶ γιὰ τοὺς ἀδένας τοῦ Βόρονωφ, ἔχουν ὅμως καθιερωμένη τὴν πατροπαράδοτη ρωμαίικη συνήθεια τῶν κομματικῶν παθῶν.

Ὑπάρχουν καὶ ἐδῶ κόμματα πολιτικὰ ἐγγῶρια καὶ κάθε χωριῶ, ὅπως ἔχει τὴν Κυβέρνησί του, ἔχει καὶ γερὴ ἀντιπολίτευσιν μὲ ἀρχηγὸ καὶ μὲ ὁπαδοὺς.

Καὶ ὅταν γίνονται ἐκλογές γιὰ νὰ ἐκλέξουν τὸν πρόεδρο τῆς κοινότητος, διοργανοῦνται διαδηλώσεις ἔχι βέβαια Μερκοιρικῆς, πάντως ὅμως ἀρκετὰ ζορῆς.

***

(Συνεχίζομε καὶ τὴ σειρά τῶν ἐγχωρίων λαϊκῶν τραγουδιῶν τῆς Μακεδονίας).

• Η ΑΡΕΤΗ

Μάννα μὲ τοὺς ἐννῆα τοὺς γιουὺς
τὴ μὰ τὴ δυχατέρα,

προυξενητάδης ἔρχονται

ἔπου μὲς' ἀποὺ τὴν Πόλι.

Τὴν Ἀρετὴ μᾶς γύριμαν

ποὺλὺ μακριὰ στὰ ξένα.

Τ' ἀδέρφια τῆς τὴν ἔδιναν,

Μάννα τῆς δὲν τὴ δίνει :

Κώστα μ' κ' ἂν σὰν τὴ δώσομε

Τὴν Ἀρετὴ στὰ ξένα,

τοὺ ποῖος θὰ πὰν' τοὺ ποῖος θάρρη

τὴν Ἀρετὴ νὰ φέρη;»

«Ἰγὼ πὰνον' γὼ ἔρχομε,

τὴν Ἀρετὴ νὰ φέρου,

τοὺ καλουκαῖρι τρεῖς φουρές,

κὶ τοὺ χειμῶνα πέντι».

Μᾶρρη κηρὸς ἀδίστιατους

κὶ ἀδίστεφτις ἡμέρις.

Πέθαναν τὰ ἰννηὰ ἔδερφα

τὰ δώδικα ξαδέρφια,

κὶ ἀπόμεινε ἡ Ἀρετὴ

ποὺλὺ μακριὰ στὰ ξένα.

Ἄναθημάε ἡ μάννα τῆς

κὶ μύριαναθημάε.

Παναθημάσι, Κώστα μου,

κὶ μύριαναθημάσι,

π' προυξενηφτις τὴν Ἀρετὴ

ποὺλὺ μακριὰ, στὰ ξένα.

Κὶ οὐ Θεὸς σὰν τᾶκουσι,

ποὺλὺ τὸν κακοφάνκε.

—«Κωστάν, τὶ κῆριμαν ἔκαμες

κεῖσι κομματισμένους ; »

—«Τὴν Ἀρετὴ προυξενηφτι

ποὺλὺ μακριὰ, στὰ ξένα,

ἀναθημάε ἡ μάννα μου

κὶ μύριαναθημάεξ.

Κὶ οὐ Θεὸς τοὺν ἔστειλι

νὰ πάη νὰ τὴν πόρη.